

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. III. An in eodem vivente plures simul sint Animæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

& stulto diversissimas successivè operationes elici, quæ utique non in diversas radices seu animas, sed in diversas dispositiones refunduntur, & tamdiu refundi debent, quamdiu non habetur sufficiens fundamentum dicendi contrarium; quin & similitudo hominum à communi patre Adamo descendentium plurimum convenire videtur, si de similitudine essentiali sermo sit: nam aliunde à diversis temperamentorum causis repetenda est diversitas hominum accidentalibus, quæ ad gerenda varia reipublicæ humanæ munia erat aut utilis aut necessaria.

Sequela & paritas de brutis nulla est: imprimis enim differentia inter bruta constans est, & universalis, nec enim unquam videmus mugire leonem, aut bovem sibilare, aut latrare felem, sicuti vidimus hominem in sapientem aut insipientem mutatum: ergo in priori casu meritò agnoscimus stabilem radicem substantialiter diversam, quamvis in posteriori diversitas accidentalibus sufficiat.

2. Diversitas inter homines non est ita notabilis, ac inter bruta diversa; nam prior se habet, sicut calamus subtilior ad obtusorem; secunda verò sicut calamus & malleus: ergo sicut instrumentum ejusdem rationis, licet nonnihil imperfectius, adhuc ad eundem ordinatur finem, ac proinde ad eandem artem pertinet, ita de homine & homine dicendum: quamvis diversitas notabilis organorum, v.g. piscis & bovis, satis indicet diversitatem finis per se à natura intenti, sicut diversitas notabilis instrumentorum indicat diversitatem artium specificam. Hinc quisquis prudens est, aliam videt diversitatem inter canem & serpentem, quam inter canem & canem.

Sed ad quid anima æqualis in cæco & surdo à nativitate, in perpetuò amen-
tibus, & aliis, in quibus non potest modo sibi condigno operari? vel si inesse possit corpori, carenti organis ad operationes sibi proprias requisitis, cur non esse possit anima æqualis in diversis brutis? At organa quædam ad operationes homini proprias semper habet aut habuit anima: surdus & cæcus, etsi careant organo visus, non tamen desunt alia homini propria: amentes ipsi vix sunt ita sine mente, ut non plures exerceant operationes, quæ manifestè aliquem rationis usum indicant. Deinde organorum in ipsis conformatio est per se apta ad ratiocinium, aut saltem talis fuit inchoativè, dum infusa est anima, licet postmodum sit ad istud per accidens reddita inhabilis; ut evenit in ebrio, dormiente, vel ægroto, in quo propterea non mutatur anima. Vel si contendas, nulla unquam fuisse talia organa, ipsam animam rationalem excludis, nedum perfectiorem. Bruta autem ex natura sua diversa habent organa ob fines omnino diversos à natura intentos: diversum igitur ipsis inest principium eorum vel effectivum vel exigivum.

§. III.

An in eodem vivente plures simul sint Animæ?

PLATO, quem secutus dicitur Galenus, existimabat in homine dari tres animas, non solum realiter distinctas, sed etiam loco & subiecto separatas: unam rationalem velut principem collocabat in cerebro, alteram sensitivam & irascibilem in corde, tertiam nutritivam & concupiscibilem in hepate; quod explicavit exemplo civitatis bene ordinatæ, in qua requiruntur tres hominum classes, nempe senatorum, militum & plebejorum.

H h

Alter

Alter error fuit Manichæorum, duas rationales animas in unoquoque homine statuentium, unam bonam à bono Deo profectam, alteram malam à malo Genio procreatam. Has duas animas inter se pugnare in corpore afferebant; nec enim inclinationum pugnam, quam experimur, ab una eadēque anima proficisci posse existimabant. Hos secuti sunt alii, qui volebant in homine unam animam esse rationalem & immortalem, alteram mortalem & sensitivam, quia concupiscentia resistit rationi, juxta illud Apostoli ad Rom. 7. *Sentio aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ.*

Sed communior propè omnium, non Philosophorum modò, sed & Theologorum, ac SS. Patrum sententia post Arist. 2. de Anima T. 3 1. dicit, unicam dari animam in eodem vivente, quæ in homine simul est rationalis, sensitiva, & vegetativa: in brutis sensitiva simul & vegetativa, in plantis vegetativa tantum. Probatur 1. negativè, quia nulla est penitus necessitas, aut utilitas distinguendi animas in eodem vivente: sicuti enim ab eadem anima rationali juxta adversarios procedunt apprehensiones, judicia, ratiocinationes, actus amoris & odii &c. ab eadem sensitiva visio, odoratio, auditio, &c. ita ab eadem anima rationali oriri poterunt sensationes, vegetationes, & ratiocinationes: & revera experimur operationes nostras provenire à nobis, tanquam ab eodem principio, quod sentit, intelligit, ratiocinatur.

Prob. 2. ratione Mauri lib. 5. q. 6. Anima concupiscibilis non potest appetere jucunda, & refugere molesta, quin illa cognoscat: rursus irascibilis non potest irasci & pugnare, nisi concupiscat bonum, pro quo pugnat: ergo irascibilis est simul concupiscibilis, & cognoscitiva. Conf. 1. quia si anima rationalis non esset simul sensitiva, non esset vera & propria forma hominis, seu animalis rationalis; sequela est erronea, ut Contempl. II. vidimus: ergo. Conf. 2. ratione Theologica: In morte Christi, vel anima ejus sensitiva fuisset extincta, vel non? si primum, ergo Sanctum ejus vidit corruptionem, & quod semel Verbum per se & primario assumpsit, dimisit, contra axioma Theologicum. Si secundum, ergo vel mansit in sepulchro corpori unita, quod proinde non fuit verè mortuum; vel descendit ad inferos cum anima rationali, vel fuit alibi, quæ omnia, ut ait Toletus, sunt erronea. Accedit Auctoritas Conciliorum, Patrum, Doctorum, qua de re videri potest S. August. lib. de Ecclesi. dogm. cap. 15. contra Manichæos.

Respondetur ad rationes oppositas.

Imprimis ad argumentum Platonis de civitate dic, non esse paritatem saltem omnimodam: hæc enim est unum totum per aggregationem, constans pluribus distinctis realiter hominum classibus, ubi unus homo non sufficeret exequendis omnibus Reipublicæ muniis; at verò anima facit unum totum per se cum corpore, quod physicè informat totum, atque adeò sufficit ad omnes operationes vitales, quæ ab eodem homine procedunt, exercendas.

Neque urget argumentum Galeni ex tribus præcipuis organis, seu officinis corporis humani, nempe ex cerebro, corde, & hepate, inferentis diversitatem trium animarum in his laborantium: sicut enim idem citharædus pro diversitate fidium diversos edit sonos, ita eadem anima, diversa in diversis elaborare poterit officinis, si in eodem existant supposito. In cerebro nempe elaborare potest spiritus animales, qui per nervos in cerebro radicos ad omnia membra dispensentur, & serviant sensationibus: in officina cordis, spiritus vi-

tales

tales deservientes motui, quos per arterias in totum corpus diffundit : in hepate sanguinem perficere, nutritioni servientem, ac per venas distributum, Profectò, si tot admittendæ essent animæ, quot organa, plures admittere cogereetur Galenus. Ad rationem Manichæorum dic, non dari pugnam inter diversas animas, sed inter diversas ejusdem animæ inclinationes, quæ ex diversis objectis & motivis animæ propositis oriuntur.

Alii sic argumentantur : anima rationalis est immortalis, & post mortem hominis remanet : anima sensitiva non remanet, cum post mortem non detur potentia sentiendi, & si remaneret, esset frustrà & inutilis. Item anima rationalis est omnis augmenti incapax : ergo non potest esse vegetativa. Sed hæc facile distinguuntur : non datur post mortem potentia sentiendi completa, con. incompleta, nego. Erutis oculis, defectu organi non potes videre, & tamen manet juxta te potentia videndi saltem incompleta, cum remaneat anima sensitiva, quæ potest alias sensationes elicere ; unde distinguo, quod additur : anima sensitiva frustrà existeret, si nullas posset operationes elicere, con. si possit aliquas, ad quas à natura ordinata est, quales sunt intellectiones, & volitiones, nego. Alterum quoque dist. est augmenti incapax, id est, non potest sibi adgenerare novas partes animæ, con. non potest sibi & corpori adgenerare novas partes materiæ, ne. ant. & conseq.

Dicis iterum : in pede hominis tam parùm advertimus operationes intellectuales, quàm in asino : sicut ergò rectè colligimus, non dari animam rationalem in asino, ita & in pede ; & certè gratis confingitur anima rationalis in pede, cum sufficiat sensitiva. Imò gratis superadditur sensitiva, cum sufficiat rationalis, de qua constat, quòd sit in homine. Pes est pars animata alicujus suppositi vitam rationalem viventis, non item asinus : etsi ergò colligi nullo modo possit anima rationalis in asino ; potest tamen colligi in pede, cum sit pars totius animati animæ rationali. Sed hæc sunt leviora, quàm ut illis diutius immoremur.

§. IV.

An successive saltem in eodem vivente plures sint Animæ.

Quæstio valde controversa est, utrùm in generatione viventis non detur successio animarum, an v.g. in foetu humano non prius sit anima vegetativa pro operationibus, quæ ab initio sunt tantùm vegetativæ ; deinde, cum organa sunt perfectiora, succedat anima sensitiva pro sensationibus, ac tandem infundatur anima rationalis : an verò statim, atque foetus incipit vivere, jam vivat anima rationali : Utrunque magna stat Authoritas ; probabilius tamen videtur, non dari successionem animarum. I. Quia hæc animarum multiplicitas sine sufficienti fundamento & necessitate asseritur ; quodcumque enim juxta Adversarios dantur sufficientes dispositiones pro anima vegetativa, ex natura sua, ut ipsi docent, ordinata ad hoc, ut præparet materiam pro sequenti nobiliore forma obtinenda, tunc hoc ipso materia jam est sufficienter disposita ad formam illam nobiliorem ultimam immediate recipiendam : ergo hanc immediate recipit, quia ad illam datur totus actus primus proximus. Antec. probatur, quia dispositiones illæ tales sunt, ut i. materia fiat per illas jam ali-